

fra udenrigsministerens redegørelse udvides/modificeres, således at der kommer til at stå noget i retning af følgende: »*Det tilstræbes, at ca. 50 pct. af den bilaterale bistand anvendes til indkøb i Danmark; heri kan dog medregnes bistand i form af leverancer fra udviklingslande*«. Vi skal opfordre Udenrigsudvalget til at sørge for, at dette kommer til at indgå i de fremtidige retningslinjer for udviklingsbistanden.

Vor undersøgelse har vist, at donorlandenes binding af bistand til indkøb i deres eget land er en af de væsentligste hindringer for øget samarbejde og samhandel mellem u-landene indbyrdes. Nogle af de industrielt mest udviklede u-lande, f.eks. Brasilien, Indien og Syd Korea, er faktisk i stand til at levere en del udstyr (bl.a. maskiner), som er velegnet i andre u-lande og oftest langt billigere end tilsvarende udstyr fra i-landene. Men den konkurrencefordel, som u-landene har, undergraves af den bundne bistand fra i-landene, der således i høj grad virker konkurrenceforvridende. U-landene har ingen jordisk chance for at konkurrere med de yderst favorable finansieringsvilkår i-landene tilbyder, spændende fra særdeles fordelagtige lån til rene gaver. Set fra u-landene ville det bedste naturligvis være en total afbinding. Men en selektiv afbinding til fordel for leverancer fra udviklingslande vil i det mindste betyde, at u-landene i nogle tilfælde får en chance for at deltage i leverancerne.

Vor undersøgelse har imidlertid også vist, at leverancer fra et u-land til et andet langt fra er uden problemer. En indgående analyse af Indiens eksport af produktionsmidler (maskiner m.v.) til Tanzania dokumenterede, at der var store problemer med at få den indiske teknologi til at fungere under tanzanianske forhold. Dette gjaldt især i forbindelse med store projekter/virksomheder. Det bør så tilføjes, at der

også har været store problemer med at få teknologi fra i-lande til at fungere (inkl. fra Danmark, jf. f.eks. cementfabrikken i Mbeya). Men vi fandt også eksempler på, at tilpasset indisk teknologi i lille målestok gjorde god fyldest i Tanzania (bl.a. værktøjsmaskiner og maskinvæve). Der er utvivlsomt et potentiel i adskillige u-lande for leverancer af tilpasset, billig teknologi til andre u-lande. Dette bør afgjort kunne støttes af dansk bistand. I sådanne tilfælde gør bistanden jo dobbelt nytte, samtidig med at modtageren får en teknologi, som Danmark sjældent vil være i stand til at levere. Men også i tilfælde, hvor danske virksomheder kan levere tilsvarende – men næsten altid dyrere – produkter, bør u-landene have en chance for at blive leverandører.

Det er klart, at det vil koste dansk erhvervsliv nogle ordrer, hvis Danmark begynder at leve op til OECD-aftalen fra 1974. Der er dog næppe chance/risiko for, at det bliver mere end en meget lille del (få procent) af bistanden, som vil gå til finansiering af leverancer fra udviklingslande. Vor undersøgelse af Indiens eksport af maskiner til Tanzania har vist, at Indien – og givetvis også andre u-lande – har svært ved at levere kapitaludstyr af samme kvalitet som produkter fra i-landene. Generelt foretrækker tanzanianerne da også udstyr fra vor del af verden. Men i de tilfælde, hvor u-landene faktisk kan levere produkter, som er bedre tilpasset behovene og/eller billigere, bør der i det mindste være mulighed for det (med dansk bistandsfinansiering). Virkeliggørelse af den selektive afbinding, som Danmark i princippet har tilsluttet sig, vil bidrage hertil.

Vi skal anmode om foretræde for Udenrigsudvalget for at uddybe de her fremførte synspunkter.

Venlig hilsen

*Thyge Enevoldsen, adjunkt lic. scient, Helle Fischer, cand. scient., Niels Fold, cand. scient.,
Steen Folke, lektor mag. scient.*